

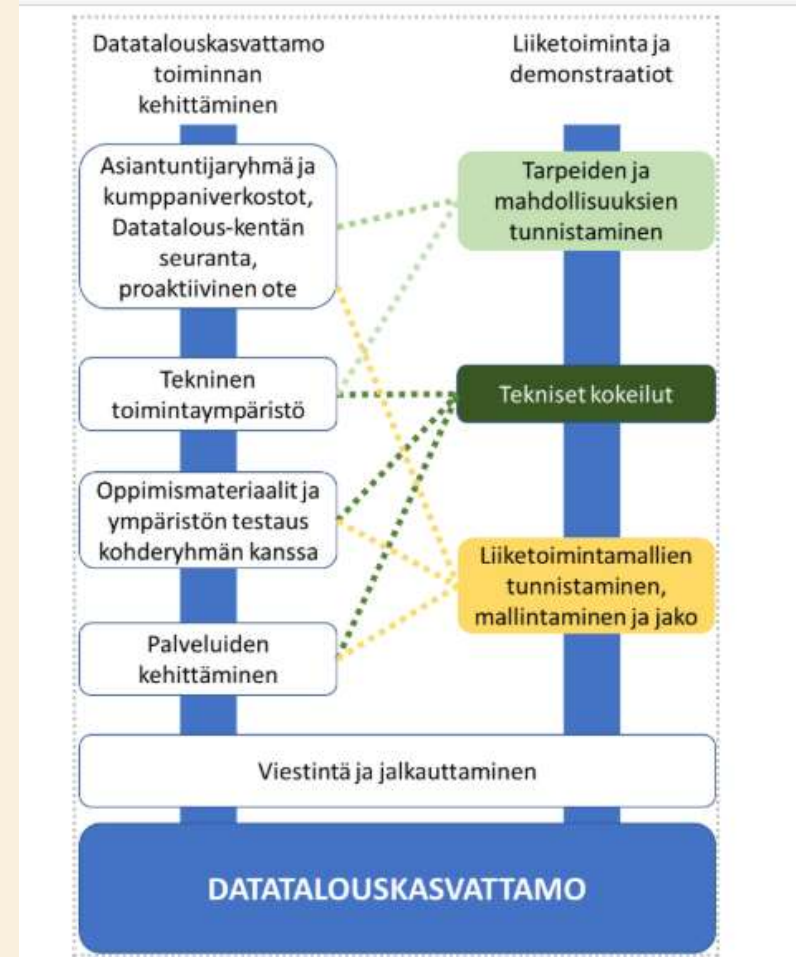
AamuAreena 12.6.26

Datatalouskasvattamo

Miksi Datatalouskasvattamo perustettiin

- Tukemaan ja kouluttamaan erityisesti maataloussektorin toimijoita systeemisessä muutoksessa, jonka osa-alueita ovat toimintatapojen ja rakenteiden uudistaminen.
- Datatalouskasvattamo tarjoaa ympäristön datatalouskokeilujen tekemiseen.
- Datasäädöksen vaatimusten toteuttaminen ja jalkauttaminen käytännön tasolle.
- Kokoaa eri datahankkeiden osaamisen yhteen paikkaan

Kuva: Leena Toivanen, Centria

Tietämättömyyden vähentäminen datataloudessa

Ollaanko alkutuotannossa ajauduttu haastavaan tilanteeseen?

- Tukahduttaako taloudellinen paine kehittämisajattelun?
- Datan synty on ollut pakotettua, ei yrittäjälähtöistä (lohkokirjapito, rekisterit)
- Toimintatapojen muutos iso haaste
- Teknologiaa on jo käytössä

Digitalisaatio maataloudessa mahdollistaa arvoketjun vinoutuman korjauksen, tällä hetkellä hyödyt realisoituvat muualla

- Kuka datan saa?
- Maatalousyrittäjällä oikeus omaan dataan ja omaksi eduksi

Keskeisimmät puutteet tai esteet dataan liittyvän arvon luonnin kehittämiseksi

Toimenpiteet: Datapajat syyskuu 2025- huhtikuu 2026

Datapaja 1
Kasvun ja liiketoiminnan
kehittämisen paikka –
Datan voima
maataloudessa.

Kohderyhmä:
Opiskelijat, yritykset,
yrittäjät

Tavoitteet: Kehitetään uusia
liiketoiminnan ideoita
maatalouden datasta.
Kuinka dataa voisi hyödyntää?
Mitä ja minkälaista uutta
liiketoimintaa datasta
saisi?

Datapaja 2
Viljelijän työkalut ja
toimintatavat – Passiivisesta
datan tuottajasta
aktiiviseksi datan ja tiedon
hyödyntäjäksi

Kohderyhmä: Viljelijät,
yritykset ja yrittäjät

Tavoitteet:
Paneelikeskustelu
maatalousyrittäjän
liiketoimintakriittisestä
datasta. Keskustelu
maatilayrityksen
tavoitetilasta.

Datapaja 3
Datasta liiketoimintaa
maatalousyrittäjälle – ensi
askeleet kohti datan
hyödyntämistä
tuottajaorganisaatioissa

Kohderyhmä: Viljelijät,
yritykset ja yrittäjät sekä
opiskelijat

Tavoitteet:
Paneelikeskustelu sekä
käytännön työpajaosuus
datan hyödyntämisestä.

Datapaja 4
On aika toimia!
Maatalousyrittäjille
konkreettisia
toimintamalleja datan
hyödyntämiseen

Kohderyhmä: Viljelijät,
yritykset ja yrittäjät sekä
opiskelijat

Tavoitteet:
Maatalousyrittäjille
konkreettisia
toimintamalleja datan
hyödyntämiseen esimerkiksi
datataloustyökalun avulla.

Tietovuototesti

Tietovuototesti

- Maatalousyrittäjä analysoi ja pohtii Sopimukset ja mitä niissä kerrotaan datan jakamisesta. Jos ei ole tietoa, merkitään Se datalähde- luettelosta
- Jokainen valinta tarkoittaa tietovuoto-Riskiä
- Mikä on tavoitetila

Maatalousyrittäjän tietovuototesti

1/3 Analysoi lähtötilanne

Listaa maatilasi datalähteet. Valitse ne datalähteet, joista ET TIEDÄ

- onko sinulla kirjallinen sopimus kyseisen palvelun kanssa
- mitä sopimuksessa kerrotaan datan jakamisesta
- miten palveluntuottaja käyttää luovuttamaasi dataa

- Viljeilysuunniteluohjelma
- Neuvontaorganisaatio
- Kotieläin- ja siipikarjaohjelmistot
- Työkoneet
- Dronet/kaukokartoitus
- Lypsyrobotit
- Tuotannon laatuanalyysit
- Viljavuusnäytteet
- Ennakkonäytteet
- Investointisuunnitelmat
- Taloushallinto
- Muut

*Antamiasi tietoja ei tallenneta

Analyysoi

2/3 Mitä pitää tehdä seuraavaksi?

Jokainen valintasi luettelossa tarkoittaa mahdollista tietovuotoriskiä!

Tarkista sopimuksista mitä niissä sanotaan datan käsittelystä. Jos sopimuskuumppani jakaa dataa etkä halua jatkaa sitä, niin

- kysy sopimuksen muuttamista tai
- etsi toinen sopimuskuumppani.
- pohdi tarvitsetko lisätietoa aiheesta tai tukea.

Kun data on omissa hallussa,

- mieti miten sitä voisi käyttää omaksi hyödyksi.
- onko esimerkiksi mahdollista liittyä tuottajaorganisaatioon tai
- jakaa dataa luotettavalle taholle, joka voi jalostaa sitä oman yrityksesi hyödyksi.

Voit lukea lisää maatalousyrittäjän datanhallinnasta seuraavista oppaista:

Maatalousyrittäjän lyhyt dataopas

Kasvatamme datavoimaa yhdessä!

Tavoitteet?

3/3 Tavoitetila

Maatalayrittäjän data on yrityksen omissa hallussa ja sitä jaetaan koordinoitusti hyvälle yhteistyökumppaneille.

Yrittäjällä on käsitys datan arvosta ja sen hyödyntämisestä. Data on auttanut ottamaan käyttöön uusia toimintatapoja, jotka parantavat maatalousyrittäjän kannattavuutta.

Data ei enää vuoda taholle, jotka käyttävät sitä maatalousyrittäjän intressejä vastaan esimerkiksi tuottajaorganisaatioissa.

Oman datan suojaamisella, hyödyntämisellä ja yhteistyöllä maatalousyrittäjä parantaa sekä omaa kannattavuuttaan että kaikkien maatalousyrittäjien asemaa ruokajärjestelmässä.

Päätetä asiassa eteenpäin ottamalla yhteyttä Datatalouskasvatukseen

Ota yhteyttä!

Datataloustyökalu

Kypsyysanalyysi

Rehellinen kykyarviointi on kehittymisen lähtökohta.

AVAA →

Datatuote

Työkalu, joka saattaa datatuotteen palaset yhteen ja auttaa muodostamaan selkeämpää kokonaiskuvaa.

AVAA →

Arvolaskin

Kartoita datatuotteen tuomaa rahallista ja ajallista arvoa.

AVAA →

Partnerin valinta/Verkoston kuvaus

Työkalu joka auttaa hahmottamaan partnereiden ja potentiaalisten partnereiden tuomaa lisää.

AVAA →

Datakartta

Työkalu joka auttaa hahmottamaan oman datan alkua ja määränpäättä.

AVAA →

Toimintasuunnitelma jatkoon eli datastrategia

- Datatuotteen kehittäminen ei ole sprintti, vaan maraton, mutta kokeiluja voi tehdä ketterästi
- Tärkeää on tunnistaa liiketoimintamahdollisuudet, jotka tukevat päätoimintaa.
  - Näihin tarvitaan myös toimiva verkosto!
- Jokaisella on tärkeä rooli verkostossa. Ota erityisesti hyöty irti datan omistajuuden vahvistumisesta!
- Datastrategia on hyvä tapa selventää tavoitteita ja pitää toiminta linjakkaana

Liiketoimintaesimerkki

- Viljan laadun ja satoennusteista ei ollut riittävästi tietoa, eikä Hometoksiinitieto näkynyt kunnolla sertifikaatissa.
    - Tästä syystä oli tapahtunut viljaerien hylkäyksiä ja palautuksia.
  - Tavoitteena on seurata viljan laatu- ja sato- dataa jatkuvasti ja tiedottaa hometoksiineihin liittyvistä tuloksista viljelijöille.
- Laatu- ja sato- tieto yhdistetään viljaeriin ja sertifikaatteihin paremman hinnan saavuttamiseksi.
- Viljaerien tiedot säilyvät mukana koko toimitusketjun ajan. Datansiirron hoidetaan luottamuksellisesti (esim. Tritomin).

Liiketoimintaesimerkki

- Selvitettiin viljantuotannon datavirrat ja parannettiin datan laatua sekä kohdennettua tiedonkeruuta sadon määrän ja laadun kehittämiseksi.
- Yhteistyömaatilojen datanvaihtokokeilu:
  - Viljelijät merkitsivät näytteenottoaikoja hometoksiinimittauksille.
  - JAMKin työntekijät tekivät mittaukset, merkitsivät niiden tulokset.
  - Tulokset synkronoitiin niin viljelijöiden appiin (Mergin Maps) kuin viljelynsuunnitteluohjelmistoon FMIS.
  - Laatutieto synkronoitiin myös siilokirjanpitoon (yhteys: Viljakuivurin ohjelmisto). Sama informaatio myös viljasertifikaattiin.
- Tuloksena selkeä tieto viljaerien laadusta, parempi hinta viljalasteilla ja ei palautuksia.

Linkit

- [Datatalouskasvattamo](#)
[Liiketoimintaesimerkit – Datatalouskasvattamo](#)
- [Datapolku | Podcast on Spotify](#)
- [Datatalouskasvattamo – YouTube](#)
- Datatalouden kiinnostavimmat:
[Datatalouskasvattamo tuo datan hyödyt maatalojen arkeen - Data Spaces Alliance Finland](#)
- Sosiaalinen media: Facebook ja Instagram
- [Datapääoma – Centria](#)
- [DATA-AGRI -hanke vahvistaa maatalousyrittäjien asemaa - Centria](#)

Datatalouskasvattamo

- Toteutusaika: 19.6.2024-30.6.2026
- Rahoitus: Elinvoimakeskus (Entinen Ely-keskus)
- Toteuttajat: Centria- ammattikorkeakoulu, Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä, Luonnonvarakeskus ja Jyväskylän ammattikorkeakoulu
- Toiminta-alue: Valtakunnallinen
- Kohderyhmä: Pienet ja keskisuuret maataloussektorin yritykset mukaan lukien maatilat. Dataa omistavat pienet- ja mikro yritykset. Datatalouteen sovelluksia kehittävät palveluyritykset.
- Projektipäällikkö: Leni Forsberg (leni.forsberg@centria.fi)

Datapääoma

- Toteutusaika: 1.9.-31.12.2026
- Rahoitus: Euroopan aluekehitysrahasto
- Toteuttajat: Centria- ammattikorkeakoulu
- Toiminta-alue: Keski-Pohjanmaa
- Kohderyhmä: yritykset erityisesti Keski-Pohjanmaan alueella
- Projektipäällikkö: Leena Toivanen (leena.toivanen@centria.fi)

DATA-AGRI

- Toteutusaika: 1.3.2026-30.6.2028
- Rahoitus: MMM, Maatilatalouden kehittämisrahasto Makera
- Toteuttajat: Luonnonvarakeskus, Centria- ammattikorkeakoulu, Jyväskylän ammattikorkeakoulu ja Seinäjoen ammattikorkeakoulu
- Toiminta-alue: Valtakunnallinen
- Kohderyhmä: Maatalousyrittäjät, tuottajaorganisaatiot
- Projektipäällikkö: Pasi Suomi (pasi.suomi@luke.fi)

maaseutu.fi

Euroopan unionin
osarahoittama